

**АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
У СИСТЕМІ ДОПОМІЖНИХ ОРГАНІВ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ**
**ADMINISTRATION OF THE PRESIDENT
OF UKRAINE IN THE SYSTEM OF AUXILIARY BODIES OF THE HEAD OF STATE**

**Зозуля О.І.,
аспірант**

Харківського національного університету внутрішніх справ

Виконано аналіз конституційно-правового регулювання організації та функціонування системи допоміжних органів глави держави в Україні, визначено статус й місце в ній Адміністрації Президента України, а також встановлено особливості розподілу повноважень, форм і напрямків взаємодії між апаратом та іншими допоміжними органами глави держави.

Ключові слова: Адміністрація Президента України, апарат глави держави, система допоміжних органів, глава держави.

Выполнен анализ конституционно-правового регулирования организации и функционирования системы вспомогательных органов главы государства в Украине, определен статус и место в ней Администрации Президента Украины, а также установлены особенности распределения полномочий, форм и направлений взаимодействия между аппаратом и другими вспомогательными органами главы государства.

Ключевые слова: Администрация Президента Украины, аппарат главы государства, система вспомогательных органов, глава государства.

The analysis of the constitutional-legal regulation of the organization and functioning of the auxiliary bodies of the head of state in Ukraine is made; also it was determined the status and place in it the Administration of the President of Ukraine, as well as established features of the distribution of powers, forms and areas of interaction between the apparatus and other auxiliary bodies of the head of state.

Key words: Administration of the President of Ukraine, apparatus of head of state, the system of auxiliary bodies, head of state.

Система забезпечення діяльності глави держави на рівні з Адміністрацією Президента України включає також й низку інших його допоміжних органів, об'єднаних спільною метою, від злагодженого функціонування яких не в останню чергу залежить й ефективна діяльність Президента України. Однак інституалізація системи таких допоміжних органів на сьогодні є незавершеною, у тому числі з огляду на остаточну правову невизначеність їх статусу, розмежування повноважень, форм і напрямків взаємодії Адміністрації Президента України як апарату глави держави з іншими його допоміжними органами. Відповідно, актуальними постають питання статусу та організації системи допоміжних органів, місця та ролі в ній апарату глави держави.

Зазначимо, що деякі аспекти забезпечення діяльності глави держави вже розглядалися такими вченими, як Я. О. Берназюк, А. М. Осавелюк, Н. Г. Плахотнюк, В. І. Мельниченко, Н. О. Рибалка та інші, проте названі дослідження стосуються здебільшого лише конкретних проблем функціонування Адміністрації Президента України, детально не розкриваючи питання організації усєї системи його допоміжних органів і місця в ній апарату Президента України. Саме тому метою нашої роботи є аналіз конституційно-правового регулювання організації та функціонування системи допоміжних органів глави держави в Україні, визначення статусу й місця в ній Адміністрації Президента України, а також встановлення особливостей розподілу повноважень, форм і напрямків взаємодії між апаратом й іншими допоміжними органами глави держави, обґрунтування перспективних напрямків вдосконалення конституційно-правових засад забезпечення діяльності Президента України. Новизна міститься у виявлених закономірностях і концептуальних узагальненнях особливостей правового положення апарату глави держави у системі його допоміжних органів.

Передусім відмітимо неприйнятність ототожнення апарату глави держави, що представлений Адміністрацією Президента, та усєї сукупності допоміжних формувань, які забезпечують діяльність глави держави і разом із Адміністрацією складають систему допоміжних органів Президента України. Адміністрація Президента як апарат глави держави є допоміжним органом загальної компетенції та фактично центральною ланкою системи допоміжних органів глави держави. Діяльність же всіх інших до-

поміжних органів Президента України, відмінних за своїм статусом і функціям, як правило, носить спеціалізований і вузько направлений характер. Спільна злагоджена робота Адміністрації Президента та інших допоміжних органів становить необхідну умову ефективного забезпечення діяльності Президента України.

При цьому ні Конституція України, ні інші законодавчі й підзаконні акти прямо не визначають не тільки особливий ролі Адміністрації Президента України у системі допоміжних органів глави держави, але й загалом їх системності, що значною мірою ускладнює впорядковану і злагоджену роботу таких допоміжних органів із забезпечення діяльності Президента України. Тут відзначимо, що у загальному значенні під системою розуміється «сукупність яких-небудь елементів, одиниць, частин об'єднаних за спільною ознакою, призначенням» або ж «будова, структура, що становить єдність закономірно розташованих та функціонуючих частин» [1, с.1321]. На нашу думку, в аспекті системності допоміжних органів Президента України насамперед має йтися про взаємообумовленість, узгодженість і взаємопов'язаність їх організації та діяльності, поєднаної спільним призначенням, що якісно відрізняє систему від простої сукупності. Тому узгоджений поділ функціональних, організаційних, кадрових і матеріально-фінансових ресурсів, а також взаємодія між Адміністрацією Президента України та іншими допоміжними органами глави держави має складати змістовний бік системності таких допоміжних органів, від якої, як вище вже наголошувалось, не в останню чергу залежить ефективне виконання конституційних повноважень Президента України.

При цьому системний підхід до розуміння допоміжних органів Президента України зумовлює необхідність виокремлення системоутворюючих факторів такої системи, що, згідно з думкою Ю. П. Сурміна [2], можуть бути або джерелом виникнення системи, або чинником підтримки рівноваги системи. Вбачається, що до подібних системоутворюючих факторів системи допоміжних органів Президента України може відноситись, по-перше, саме забезпечення діяльності глави держави як спільний напрямок їх роботи, а, по-друге, Адміністрація Президента як центральний інститут системи допоміжних органів, що де-юре та де-факто забезпечує і координує діяльність інших складових цієї системи.

Відповідно до пп. 21 п. 4 чинного Положення про Адміністрацію Президента України від 02.04.2010 р. за Указом № 504/2010 [3] апарат глави держави уповноважується здійснювати організаційно-технічне забезпечення діяльності допоміжних органів Президента України. При цьому у даному випадку передбачається мінімальний обсяг повноважень апарату глави держави щодо інших його допоміжних органів. Так, якщо за п.5 Положення за Указом від 19.02.1997 р. № 159/97 [4] йдеться про «організаційне забезпечення діяльності», п.4 Положення за Указом від 06.03.2003 р. № 203/2003 [5] – про «організаційне та інші види забезпечення» діяльності допоміжних органів глави держави, пп. 22, 24 п. 4 Положення за Указом від 04.11.2005 р. № 1548/2005 [6] – просто про абстрактне забезпечення їх діяльності, то на сьогодні, судячи з Положення від 02.04.2010 р., таке забезпечення діяльності допоміжних органів глави держави має зводитися виключно лише до організаційно-технічного забезпечення їх діяльності.

Значимо, що у будь-якому разі нормативно закріплене обмеження повноважень Адміністрації Президента України відносно інших допоміжних органів глави держави суто лише організаційно-технічним забезпеченням їх діяльності загалом є позитивним кроком на шляху розмежування їхньої компетенції, запобігання перебіранню повноважень або необґрунтованому втручання Адміністрації у діяльність інших допоміжних органів Президента України, як і навпаки. Разом із тим вказане не виключає як покладення главою держави на Адміністрацію за потреби також й інших повноважень щодо його допоміжних органів, так і їх фактичне виконання апаратом глави держави, зважаючи на його статус як основного допоміжного органу Президента України загальної компетенції та відсутність нормативно визначеного єдиного узгодженого розподілу між усіма допоміжними органами глави держави завдань і функцій у сфері забезпечення діяльності Президента України.

З приводу ролі й місця Адміністрації Президента України у системі допоміжних органів глави держави необхідно означити і те, що згідно з пп. 9 п. 9 Положення від 02.04.2010 р. за Указом № 504/2010 [3], Глава Адміністрації Президента має забезпечувати координацію роботи допоміжних органів та їх взаємодію із структурними підрозділами Адміністрації. Цілком логічно, що таке повноваження вже виходить за межі передбаченого організаційно-технічного забезпечення діяльності інших допоміжних органів Президента України, а тому так само мало би спочатку бути віднесене до компетенції Адміністрації Президента України і тільки потім вже покладатись на її Главу.

Вбачається, що координаційні повноваження щодо допоміжних органів глави держави мають не тільки закріплюватись за усією Адміністрацією Президента України, але й набути певних нормативно встановлених рис і меж, що гарантуватиме, з одного боку, координаційний статус Адміністрації у системі допоміжних органів Президента України, а, з іншого боку, відповідний рівень самостійності від Адміністрації інших допоміжних органів. До речі, як на нас, враховуючи, що різні допоміжні органи глави держави мають різний рівень правової визначеності, організація діяльності окремих з яких регламентується не суто лише актами глави держави, але й на законодавчому рівні, як розподіл повноважень між Адміністрацією та іншими допоміжними органами Президента України, так й рамки координаційних повноважень апарату глави держави мають дістати саме законодавчого закріплення.

Зауважимо, що координаційна діяльність керівника апарату глави держави відносно інших допоміжних органів загалом є вже традиційною і раніше безпосередньо передбачалася Положеннями про Секретаріат Президента України за Указом від 27.01.2005 р. № 111/2005 і Указом від 24.03.2005 р. № 532/2005, а в дещо усіченому вигляді

(не як «координація», а як «забезпечення взаємодії») також й Указами від 19.02.1997 р. № 159/97 [4] і від 22.09.2005 р. № 1319/2005 [7], при тому що Положеннями за Указами від 06.03.2003 р. № 203/2003 [5] і від 04.11.2005 р. № 1548/2005 [6] компетенція керівника апарату глави держави нормативно не визначалась.

Отже, на сьогодні Адміністрація Президента України в особі її Глави має координувати роботу всіх інших допоміжних органів глави держави, у зв'язку з чим варто звернути увагу на специфіку «координації» порівняно з простою «взаємодією», якою на окремих етапах інституалізації апарату глави держави мали обмежуватись його відносини з іншими допоміжними органами Президента України. Так, під взаємодією зазвичай розуміється «взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь» [1, с. 125]. Тобто якщо взаємодія, як правило, передбачає юридичну рівність учасників правовідносин, то координація, за В. О. Шамраєм та І. Л. Олійником [8, с. 64], зводиться до владного впливу суб'єктів вищого рівня відносно суб'єктів нижчою рівня, що здійснюється з метою спрямування діяльності взаємодіючих підсистем на виконання загальних завдань при самостійному, автономному вирішенні.

Не заглиблюючись в організаційно-управлінські аспекти відносин Адміністрації й інших допоміжних органів Президента України, констатуємо, що покладення на керівника апарату глави держави відповідних координаційних повноважень свідчить про особливий, вищий статус Адміністрації у їх системі допоміжних органів Президента України. Останні певною мірою підпорядковані Главі Адміністрації Президента України, який в рамках своєї координаційної діяльності по-суті може визначати вектори функціонування й іншим чином впливати на роботу допоміжних органів глави держави. Вказане загалом відповідає розумінню Адміністрації як інституційного системоутворюючого елементу системи допоміжних органів Президента України. Однак, наголосимо, що жодні координаційні функції апарату глави держави не мають призводити до підміни ним глави держави у відносинах із організацією та діяльністю інших його допоміжних органів, що також актуалізує належне правове закріплення формального і фактичного статусу Адміністрації як координуючого органу у системі допоміжних органів Президента України, форм і порядку її координації та взаємодії із ними.

На рівні із Адміністрацією Президента України у системі забезпечення діяльності глави держави вагому роль відіграє Рада регіонів. Для неї, як і для інших допоміжних органів в цілому властивий досить тісний зв'язок з Адміністрацією Президента України. Зокрема відповідно до п.6 Положення про Раду регіонів від 09.04.2010 р. [9] її виконавчим секретарем є один із заступників Глави Адміністрації Президента України, а сам керівник апарату глави держави за посадою входить до складу Ради регіонів. Це свідчить про реальну участь Адміністрації не суто лише у організаційно-технічному забезпеченні Ради регіонів, але й в усій організації її діяльності. У свою чергу, видається дещо необґрунтованим включення Глави Адміністрації Президента України до складу Ради регіонів, який на відміну від інших її членів не має жодного прямого відношення до питань державної регіональної політики і за своїми повноваженнями не здатен впливати на її формування чи реалізацію. Координаційні ж повноваження Глави Адміністрації Президента України щодо Ради регіонів залишаються невизначеними.

У той же час досить усталеною є практика формування у структурі Адміністрації Президента України підрозділів, наближених за своєю суттю до спеціалізованих допоміжних органів, зокрема, згідно з Указом від 05.04.2011 р. № 352/2011 [10], – це Головне управління з питань регіональної та кадрової політики і Рада регіонів; Головне управлін-

ня з питань конституційно-правової модернізації і Конституційна Асамблея тощо, що цілком очевидно на практиці стосується не лише організаційно-технічного, але й іншого забезпеченням Адміністрацією Президента України діяльності таких допоміжних органів. Отже, функціонування Ради регіонів й інших допоміжних органів, участь у роботі та забезпеченні діяльності яких безпосередньо бере апарат глави держави через свої підрозділи та посадових осіб, певною мірою залежить від Адміністрації Президента України, що координує та створює умови реалізації повноважень спеціалізованих допоміжних органів.

На прикладі Національного антикорупційного комітету виявляється цікава тенденція щодо зменшення ролі Адміністрації Президента України в організації його діяльності. Так, якщо за п. 15 відповідного Положення від 01.09.2011 р. за Указом № 890/2011 [11] організаційно-технічне забезпечення діяльності Національного антикорупційного комітету покладалось на Адміністрацію Президента України та Державне управління справами, то за Указом від 16.03.2012 р. № 201/2012 [12] ці функції були перекладені на Апарат РНБО України, а виконавчим секретарем Національного антикорупційного комітету за посадою став Секретар РНБО України. З іншого боку, згідно з Указом від 12.10.2012 р. № 598/2012 [13], до складу зазначеного комітету за посадою входить Глава Адміністрації Президента України та допускається можливість включення й інших працівників апарату глави держави. Подібне виключення з координаційних повноважень апарату глави держави може свідчити про певне підвищення ролі у системі забезпечення діяльності Президента України РНБО України. Разом з тим викладене хоч і тенденційно, але в цілому не характерне для усієї системи допоміжних органів Президента України, тим більше що залишає можливість впливу апарату глави держави на функціонування допоміжних органів через членство у них відповідних посадових осіб. Окрім того, у даному разі не можна залишати поза увагою й існуючий формат взаємин між Адміністрацією Президента України та РНБО України, що побічно може проектуватися і відносно інших допоміжних органів глави держави.

У площині відносин Адміністрації Президента України та Ради національної безпеки і оборони України, передусім, слід зауважити особливий статус РНБО України у системі допоміжних органів глави держави. Згідно ст.107 Конституції України і Закону України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР Рада національної безпеки і оборони України на відміну від інших допоміжних органів глави держави має спеціальний конституційно визначений координаційно-контролюючий статус щодо органів виконавчої влади. Відповідно, РНБО України є допоміжним органом із спеціальним статусом, що має відображатись як на місці РНБО України у системі допоміжних органів глави держави, так і на форматі її відносин із Адміністрацією Президента.

Слід зазначити, що, згідно з Законом України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР [14], членами РНБО України крім прямо названих посадових осіб можуть бути лише «керівники інших центральних органів виконавчої влади». При цьому, виходячи з положень Указу від 18.01.2013 р. № 33/2013 [15] Глава Адміністрації Президента перебуває у складі РНБО України, хоча, як відомо, апарат глави держави до числа центральних органів виконавчої влади не належить. У цьому нами вбачається неправомірне втручання апарату глави держави у діяльність Ради національної безпеки і оборони України.

На сьогодні до структури Адміністрації Президента України, згідно з Указом від 05.04.2011 р. № 352/2011 [10], входить Головне управління з питань безпекової та оборонної політики, предмет відання якого, так само як і повноваження РНБО України, лежить у площині національної безпеки і оборони. Сама ж Адміністрація Президента України відповідно до пп.3 п.4 свого Положення від

02.04.2010 р. [3] бере участь в опрацюванні пропозицій щодо попередження та нейтралізації загроз національній безпеці України, здійснення Президентом України керівництва у сфері національної безпеки і оборони України, контролю за реалізацією заходів у цій сфері. Зауважимо, що названі повноваження Адміністрації Президента та формування у її структурі профільного підрозділу створюють функціонально-інституційні передумови для перебирання або дублювання визначених ст. 3, 4 Закону України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР [14] функцій Ради національної безпеки і оборони України. Тому з метою попередження можливих протиріч забезпечення діяльності глави держави актуалізується врегулювання розподілу повноважень і встановлення механізму взаємодії Адміністрації Президента та РНБО України.

Досить помітне місце у забезпеченні діяльності глави держави відіграє Державне управління справами, що взагалі можна розглядати як своєрідне продовження Адміністрації Президента України, на основі Управління справами якої за Указом від 23.02.2000 р. № 278/2000 й було сформоване Державне управління справами. При цьому, незважаючи на таку передачу повноважень з матеріально-технічного забезпечення діяльності глави держави, за Указом від 14.10.2005 р. № 1445/2005 у структурі тодішнього Секретаріату Президента, наприклад, все ще зберігалася й відповідна Служба матеріального забезпечення, що призводило до дублювання повноважень.

Відповідно до п. 1, 3, 4 Положення від 17.12.2002 р. за Указом № 1180/2002 [16] Державне управління справами є спеціальним органом з матеріально-технічного, соціально-побутового та фінансового забезпечення діяльності Президента України, його Адміністрації й інших допоміжних органів. Відтак, з вказаних питань Адміністрація Президента не може вважатись керівною у відносинах з Державним управлінням справами, навпаки відомою мірою залежачи від її діяльності. Проте вказане не означає повну відсутність важелів впливу апарату глави держави на Державне управління справами. На сьогодні специфіка організації діяльності Державного управління справами вказує на його доволі тісний зв'язок із Адміністрацією Президента, за поданням Глави якої призначається Керівник Державного управління справами, а за погодженням – визначається гранична чисельність, структура та штатний розпис згідно п.9, 11 Положення від 17.12.2002 р. за Указом № 1180/2002 [16].

В цілому констатуємо скоріше партнерський, аніж конкуруючий характер відносин Адміністрації та Державного управління справами, що зумовлюється відмінними сферами їх повноважень. Загалом же пріоритетним виступає впорядкування порядку реалізації повноважень Державного управління справами, його взаємин з Адміністрацією Президента, а також забезпечення контролю за використанням матеріально-фінансових ресурсів.

Відзначимо, що в цілому позитивним прикладом є розподіл повноважень між Адміністрацією Президента України та Комісією державних нагород та геральдики. Так, апарат глави держави, згідно з пп. 17 п. 4 Положення від 02.04.2010 р. за Указом № 504/2010 [3], забезпечує опрацювання та подання на розгляд Президента України пропозицій щодо нагородження державними нагородами. У свою чергу дана Комісія уповноважується насамперед попередньо розглядати питання нагородження згідно з Положенням від 31.12.2011 р. за Указом № 1211/2011 [17], а підготовка матеріалів на її засідання та організаційне забезпечення діяльності здійснюється Адміністрацією Президента України. Щоправда тут слід враховувати, що Головою даної Комісії є Глава Адміністрації, а його заступниками – інші посадові особи апарату глави держави. Це безпосередньо свідчить про активну участь Адміністрації Президента на всіх етапах опрацювання, розгляду та внесення пропозицій по нагородженню, що ставить питання об'єктивності

та безсторонності вивчення у Комісії державних нагород та геральдики кандидатур на нагородження. А тому вважаємо, що цей допоміжний орган Президента України має набути більшої самостійності від апарату глави держави, залишивши за ним, передусім, лише функції організаційно-технічного забезпечення його діяльності.

Відмітимо, що відносини Адміністрації Президента України та Комітету економічних реформ на нормативно-правовому рівні вибудовуються за традиційною схемою покладення на апарат глави держави організаційно-технічного забезпечення діяльності Комітету економічних реформ, включення до складу його Керуючої ради Глави Адміністрації Президента України, покладення обов'язків виконавчого секретаря Комітету на одного з перших заступників керівника апарату глави держави згідно п.7, 13, 15 Положення від 17.03.2010 р. за Указом № 355/2010 [18], а також утворення у структурі Адміністрації спеціального Головного управління з питань економічної політики та

впровадження економічних реформ (Указ від 05.04.2011 р. № 352/2011 [10]), що в комплексі забезпечує фактично нормативно необмежену залежність Комітету від Адміністрації Президента України.

Таким чином, допоміжні органи Президента України складають цілісну систему, системоутворюючим фактором якої виступає їх спільна мета по забезпеченню реалізації повноважень глави держави і Адміністрація Президента України, що виступає його основним допоміжним органом й забезпечує та координує діяльність інших допоміжних органів глави держави. Впорядкування відносин усередині системи допоміжних органів Президента України та, як наслідок, підвищення ефективності забезпечення його діяльності насамперед вимагає узгодженого нормативно-правового регулювання розподілу повноважень між допоміжними органами, форм і механізму їх взаємодії та спільної діяльності, а також координаційних повноважень Адміністрації Президента у системі допоміжних органів глави держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Сурмин Ю. П. Теория систем и системный анализ : учеб. пособие / Ю. П. Сурмин. – К. : МАУП, 2003. – 368 с.
3. Указ Президента України «Про Положення про Адміністрацію Президента України» : від 02.04.2010 р., № 504/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 25. – Ст. 978.
4. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Адміністрацію Президента України» : від 19.02.1997 р., № 159/97 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 8. – Т. 1.
5. Указ Президента України «Питання Адміністрації Президента України» : від 06.03.2003 р., № 203/2003 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11–12. – Ст. 469.
6. Указ Президента України «Питання Секретаріату Президента України» : від 04.11.2005 р., № 1548/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 45. – Ст. 2833.
7. Указ Президента України «Про деякі питання Секретаріату Президента України» : від 22.09.2005 р., № 1319/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 39. – Ст. 2450.
8. Шамрай В. Поняття і суть взаємодії, її значення / В. Шамрай, І. Олійник // Прокуратура, людина, держава. – 2004. – № 1 (31). – С. 60–67.
9. Указ Президента України «Про Раду регіонів» : від 09.04.2010 р., № 533/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 27. – Ст. 1058.
10. Указ Президента України «Деякі питання Адміністрації Президента України» : від 05.04.2011 р., № 352/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 27. – Ст. 1124.
11. Указ Президента України «Питання Національного антикорупційного комітету» : від 01.09.2011 р., № 890/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 69. – Ст. 2622.
12. Указ Президента України «Про деякі питання Національного антикорупційного комітету» : від 16.03.2012 р., № 201/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 22. – Ст. 828.
13. Указ Президента України «Про внесення змін до Положення про Національний антикорупційний комітет» : від 12.10.2012 р., № 598/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 79. – Ст. 3195.
14. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України» : від 05.03.1998 р., № 183/98-ВР // ВР України. – 1998. – № 35. – Ст. 237.
15. Указ Президента України «Про склад Ради національної безпеки і оборони України» : від 18.01.2013 р., № 33/2013 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 3. – Ст. 84.
16. Указ Президента України «Про Положення про Державне управління справами» : від 17.12.2002 р., № 1180/2002 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 7. – Ст. 320.
17. Указ Президента України «Питання Комісії державних нагород та геральдики» : від 31.12.2011 р., № 1211/2011 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 18. – Ст. 655.
18. Указ Президента України «Питання Комітету з економічних реформ» : від 17.03.2010 р., № 355/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 20. – Ст. 946.

УДК 342.531

ПРАВО ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ CABINET OF MINISTERS OF UKRAINE RIGHT OF LEGISLATIVE INITIATIVE AS AN ELEMENT OF CHECKS AND BALANCES

Любченко О.О.,
асистент кафедри теорії права та конституційного права
Полтавського юридичного інституту
Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Стаття присвячена аналізу права законодавчої ініціативи Кабінету Міністрів України як елемента системи стримувань і противаг. У роботі досліджуються повноваження Уряду як суб'єкта законодавчої ініціативи. Автор акцентує увагу на порівнянні зарубіжного досвіду з практикою вітчизняного конституційного регулювання

Ключові слова: право законодавчої ініціативи, Кабінет Міністрів України, демократичні засади ухвалення рішень урядом, система стримувань і противаг, зловживання правом законодавчої ініціативи.